

Warszawa, dnia 30 grudnia 2015 r.

RZĄDOWE CENTRUM LEGISLACJI
DEPARTAMENT POSTĘPOWAŃ PRZED
TRYBUNAŁEM KONSTITUCYJNYM

RCL.DPTK.590.10/2015

INFORMACJA O WYROKU

TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO

Z DNIA 28 PAŹDZIERNIKA 2015 R. O SYGN. AKT U 6/13¹

I. Problem prawny.

W postępowaniu zainicjowanym wnioskiem Prokuratora Generalnego z dnia 9 lipca 2013 r. zaskarżono przepis § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2001 r. w sprawie organizacji i zakresu działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych (Dz. U. Nr 97, poz. 1063) w zakresie, w jakim stanowi, że termin wydania opinii w pozostałych sprawach (aniżeli w sprawach nieletnich) nie powinien przekraczać 30 dni, oraz załącznik do w/w rozporządzenia, zatytułowany „II. Wzór opinii w innych sprawach”.

II. Wzorzec kontroli.

Art. 84 § 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382) oraz art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

III. Treść orzeczenia.

W wyroku z 28 października 2015 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że:

1. § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2001 r. w sprawie organizacji i zakresu działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych (Dz. U. Nr 97, poz. 1063) w zakresie, w jakim dotyczy wydawania przez rodzinne ośrodki diagnostyczno-konsultacyjne opinii w sprawach innych niż sprawy nieletnich, jest niezgodny z art. 84 § 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu

¹ Sentencja wyroku została ogłoszona w dniu 4 listopada 2015 r. w Dz. U. z 2015 r. poz. 1796.

w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382), a przez to z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Załącznik do rozporządzenia powołanego w punkcie 1 w części, w jakiej określa „wzór opinii w innych sprawach”, jest niezgodny z art. 84 § 3 ustawy powołanej w punkcie 1, a przez to z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Trybunał w swoim orzeczeniu podkreślił, że interpretacja przepisów określających normy kompetencyjne nie może być dokonywana przy zastosowaniu wykładni rozszerzającej lub celowościowej. Przewidziany w art. 92 ust. 1 Konstytucji wymóg wydania rozporządzenia „w celu wykonania ustawy” oznacza nakaz ścisłego powiązania rozporządzenia z treścią ustawy. Rozporządzenie nie może normować materii nieuregulowanych w wykonywanej ustawie, nawet jeśli wydawałoby się to celowe lub pożądane. W konsekwencji Trybunał stwierdził, że wydając na podstawie art. 84 § 3 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich rozporządzenie określające zakres działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych, Minister Sprawiedliwości nie był uprawniony zaliczyć do niego wydawania opinii w sprawach innych niż sprawy nieletnich. Trybunał podkreślił, że przepisy nie stanowiły podstawy rozstrzygnięć sądowych ani administracyjnych w rozumieniu art. 190 ust. 4 Konstytucji, dlatego też wyrok nie daje podstaw do wznowienia postępowań w sprawach rodzinnych i opiekuńczych, w których sądy zasięgnęły opinii rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych.

Zaskarżone przepisy na mocy wyroku Trybunału tracą moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 2015 r.

IV. Wskazówki dla prawodawcy.

Ustawodawca dostrzegł problem konstytucyjny, który był przedmiotem postępowania przed Trybunałem. Dnia 1 stycznia 2016 r. wejdzie w życie ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1418), w które zostaną przekształcone rodzinne ośrodki diagnostyczno-konsultacyjne. Przedmiotowa ustawa zawiera podstawę prawną do wydawania przez specjalistyczne zespoły diagnostyczne opinii w sprawach innych niż sprawy nieletnich. Na skutek wejścia w życie powołanej ustawy moc obowiązującą utraci art. 84 § 3 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, a zatem również wydane na jego podstawie rozporządzenie z 2001 r.

Trybunał stwierdził, że w krótkim czasie między ogłoszeniem wyroku a wejściem w życie ustawy o opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów, mogłyby pojawić się trudności związane z wydawaniem przez ośrodki na zlecenie sądu opinii dotyczących małoletnich w sprawach rodzinnych i opiekuńczych. W wielu sprawach dobro dziecka, które jest istotną wartością konstytucyjną, może wymagać pilnego wydania takiej opinii. Biorąc pod uwagę konieczność uniknięcia luki w prawie, Trybunał orzekł o odroczeniu utraty mocy obowiązującej zaskarżonych przepisów do końca 2015 r.

Piotr Ołdak
Wicedyrektor
Departamentu Postępowań przed Trybunałem
Konstytucyjnym
w Rządowym Centrum Legislacji

/-podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
kwalifikowanego certyfikatu/